

- 43) ARA, classis Leiden, no. 1.16.1601 II 7 april; inlichtingen verkregen van mw. drs. M. Kok.
- 44) ARA, classis Leiden 1599, 5 maart, II.
- 45) ARA, classis Leiden, VII, inv. nr. 3, fo. 45 v°-46.
- 46) Zie bijv. P.A.M. Geurts, *Voorgeschiedenis van het Statencollege te Leiden 1575-1593*, Leiden 1984. En voor de Latijnse school van Rotterdam onder Carpentiers opvolgers, de gebroeders Jacob en Isaac Beekman mijn *Grepen*, hoofdstuk 2: Een rector berijmt het Hooglied. Voor leraren die theologie wilden studeren zie A.M. Coebergh van den Braak, *a.w.* p. 94 n. 10: in 1592 wordt in Leiden een leraar aangesteld voor 4 uur per dag (de eerste parttimer?) om in de rest van de tijd 'lectiones Domini Trelcatii te frequenteren et privata theologica te exerceren.'
- 47) Naar Erasmus' brief 182, waarin hij een vriend bericht zendt van zijn vondst in de abdij van Park bij Leuven van de aantekeningen op het Nieuwe Testament van Laurentius Valla.
- 48) UB Asd 975 G 5.
- 49) *Grepen*, p. 20.
- 50) Zie bijv. *RJb.* 1989, p. 323, n. 18.
- 51) Zie M.F.A. Brok, De Aeneis als spiegel van het menselijk leven, in: *Hermeneus* 24 (1952/53) 210-214. Over allegorische verklaring van antieke auteurs zie bijv. mijn De Y apud Delphos, in: *Hermeneus* 39, 1967/68, 87-90 = Over de Y in Delft, in: *Florislegium* 1982, 133-140. Met Van Valckenborchs Schipbreuk van Aeneas, in: *Bulletin museum Boymans-van Beuningen* 8, 1967, 54-67 en Landschap met 'de Schipbreuk van Aeneas', in: *Hermeneus* 39, 1967/68, 168-176. Voorts 'Ytalia' in Maria Tesselshade's 'Die Rejsen wil op aerdt', in *Voortgang* (tijdschrift voor Neerlandistiek V.U.) 11, 1990, 155/6. Zie ook C.G. Manusov-Verhage, *Pelgrims en Profeten*, 1985, 110 vv.
- 52) Op p. 232 meen ik Carpentiers bron te vinden. Fulgentius legt hier uit dat Misenus, voordat Aeneas de onderwereld in kan, eerst moet worden begraven; zijn naam beduidt: ik haat en begraaf de lof, miseo ainos (*Aen.* VI 162). En Triton (vs. 173), van triboo, vermorzelen, doet dit met de opgeblazen eigenwaan, daarom heet Tritonia (= Pallas) de godin van de wijsheid. Waarop Vergilius, die ook zijn etymologie verstaat: daarom heb ik geschreven dat Corynaeus (vs. 228) Misenus' lijk heeft verbrand - charin = genade, aioon = wereld, genade moet dus de as van wereldse roemzucht begraven. 'Maar de kennis van de geheimenissen wordt pas verkregen als men de gouden tak heeft afgeplukt, d.w.z. leert zich toe te leggen op literatuur en wetenschap.'
- Ik vertaal de teksten om het vignet: (erboven) Pluk (hem) met de hand, want vanzelf (lees: ipse) zal hij gewillig en vlot loslaten, als het lot u roept; zo niet, met geen krachten zult ge kunnen overwinnen en met geen harde bijl hem loshakken; (eronder) Wie de tak der deugd die glanst met het loof der wetenschap ter harte gaat, zullen (die) plukken om de banden des doods te overwinnen; en: Gij, prinses (een slot op rederijkerswijs), Kunst, bescherm (mij): (erlangs, 2 x, links en rechts) 'Pluk hem met de hand, hij